26.09.2024

220/00.04.02/2024
Valtioneuvoston ilmastovuosikertomus 2024, Asia: K 16/2024 vp

LiV@eduskunta.fi

Asia K16/2024
Kirjeenne 20.9.2024

HSL:n lausunto valtioneuvoston ilmastovuosikertomuksesta 2024

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä vastaa jäsenkuntiensa (9 kuntaa) joukkoliikenteen järjestämisestä sekä liikennejärjestelmäsuunnittelusta Helsingin seudulla (14 kuntaa + Siuntio). Lisäksi HSL koordinoi Helsingin seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnittelua (MAL) ja arvioi MAL-suunnitelman vaikutukset.

HSL:n asiantuntijalausunto valtion ilmastovuosikertomuksesta 2024 koskee liikenteen päästöjen vähentämistä.

ilmastovuosikertomuksen 2024 mukaan maankäyttösektorilta saatavaa joustoa ei todennäköisesti ole käytettävissä taakanjakosektorin velvoitteen täyttämiseksi. Siksi on olennaisen tärkeää keskittyä päästöjen vähentämiseen sekä lyhyellä että pitkällä aikajänteellä. Päästöjä ei ainakaan saisi millään politiikkatoimilla kasvattaa. Hallitusohjelman jakeluvelvoitetta koskevien kirjausten täytäntöönpano tarkoittaisi päästöjen merkittävää lisäystä. Tärkein nopeasti käyttöön otettava toimenpide onkin jakeluvelvoitteen nostaminen.

Liikenteen rahoituksen ja verotuksen kokonaisuudistus on tärkeää käynnistää pikaisesti. Kokonaisuudistuksessa tulee arvioida vaikutukset päästöjen näkökulmasta ja pyrkiä verotuksen ja rahoituksen keinoin liikenteen päästöjen vähentämiseen sekä fossiilisista polttoaineista irti pääsemiseen.

Kunnat ovat tärkeässä asemassa hiilineutraaliustavoitteen 2035 saavuttamisessa. ELY-keskusten ja maakuntien liittojen alueellinen ilmastotyö tukee kuntien paikallista ilmastotyötä. HSL on aktiivisesti mukana Helsingin seudun alueellisessa ilmastotyössä erityisesti liikennettä koskevissa kysymyksissä. Alueen kunnilla on erittäin kunnianhimoiset ilmastotavoitteet, ja seudun yhteisessä maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnitelmassa (MAL 2023) on asetettu tavoitteeksi, että liikenteen CO2-päästöt ovat lähellä nollaa vuonna 2040.

Valtion taloudellinen tuki kunnille ja seuduille on olennaisen tärkeää kestävän ja päästöttömän liikenteen edistämisessä. Joukkoliikennelippujen arvonlisäveron korottaminen, valtion ilmastoperusteisen joukkoliikennetuen lakkauttaminen sekä valtion tuen lopettaminen kuntien kävelyn ja pyöräilyn väylien hankkeisiin ovat esimerkkejä päätöksistä, jotka osaltaan hidastavat ilmastotavoitteiden saavuttamista.

Joukkoliikenne on kävelyn ja pyöräilyn lisäksi kaupunkien kestävän liikenteen perusta. Fossiilittoman liikenteen tiekartan mukaan suurten ja keskisuurten kaupunkiseutujen valtionavustukset joukkoliikenteelle vuosille 2022–2024 kaksinkertaistetaan. Avustuksiin käytettäisiin siten valtion varoja yhteensä noin 42,75 M€/ vuosi. Toimenpide on toteutunut vain osittain. Vuonna 2023 suurten kaupunkiseutujen tukeen kohdistettiin 9,75 miljoonaa euroa ja keskisuurille kaupunkiseuduille 8,125 miljoonaa euroa. Myös vuonna 2024 suurten ja keskisuurten kaupunkiseutujen joukkoliikennetukiin on varattu yhteensä noin 18 miljoonaa euroa. Suurten ja keskisuurten kaupunkien valtionavustukset joukkoliikenteelle ovat siis jääneet alle puoleen siitä, mitä valtion fossiilittoman liikenteen tiekartassa on esitetty.

Lisätietoja antaa
Johanna Wallin johanna.wallin@hsl.fi

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)

Vesa Silfver
vs. toimitusjohtaja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä 30.9.2024.
Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa HSL:n kirjaamosta.